Vejrumbro Fri

Undervisningsplan i krea

Billedkunst og håndværk og design

2., 3., 4., 5. og 6. klasse – samlæst hold · Skoleåret 2026/27

Om planen

Undervisningsplanen beskriver skolens mål for krea, og hvordan undervisningen fører eleverne frem mod dem. Krea samler fagene billedkunst og håndværk og design. Planen bygger på fagets årsplan og beskriver for hvert forløb fokus, arbejdsproces, differentiering og evaluering.

Holdet består af elever fra 2. til 6. klasse. Hele holdet arbejder med den samme opgave og de samme materialer, og kravene differentieres efter klassetrin og den enkelte elev. Planen er en ramme, ikke en drejebog: Læreren kan tilpasse aktiviteter, materialer og tidsforbrug efter elevernes udvikling og de processer, der opstår undervejs, så længe målene, den procesorienterede tilgang og differentieringen fastholdes.

7. klasse: 7. klasse har ikke krea. Skolens slutmål for faget er derfor fastsat efter 6. klassetrin.

Omfang: ____ lektioner om ugen · **Lærer:** 1 lærer · **Elever:** 19 elever · **Organisering:** hele holdet arbejder med samme opgave, i blandede bordgrupper på tværs af klassetrin · **Sted:** krea-lokale og værksted

Udarbejdet af: Kathrine Brun · **Senest revideret:** _____

Indhold

1. Lovgrundlag og skolens valg af mål 3
2. Skolens mål for krea 4
Fagets formål 4
Slutmål efter 6. klassetrin 4
Progression i processen 4
3. Sådan arbejder vi 5
Værkstedets fem trin 5
En typisk lektion 5
Procesbogen 5
Roller i værkstedet 5
Sikkerhed, værktøj og materialer 6
4. Differentiering 7
Samme opgave – tre niveauer 7
Støtte og udfordring inden for klassetrinnet 7
Én lærer på holdet 7
5. Frihed og folkestyre, demokratisk dannelse og ligestilling 8
Alsidig personlig udvikling 8
6. Evaluering og information til elever og forældre 9
Løbende evaluering 9
Faste statuspunkter 9
Information til forældre 9
Evaluering af undervisningen 9
7. Årsoversigt 10
8. Forløbsbeskrivelser 11
Skoleårets start · Værkstedet og procesbogen – vi bliver et værksted 11
Efterår · Farve og plakat – fra farvelære til cirkusplakat 11
Efterår · Portræt – mennesket i billedet 12
Op til jul · Jul – fra idé til produkt 13
Vinter · Materialer i hænderne – filt, maske og tryk 13
Forår · Design – påske, slik og emballage 14
Forår · Mønster og mosaik 14
Skoleårets afslutning · Kunstnerens værksted – Matisse, kroppen og årets udstilling 15
Bilag A. Observationsskema 16
Bilag B. Processkort – værkstedets fem trin 17

1. Lovgrundlag og skolens valg af mål

Vejrumbro Fri er en fri grundskole med undervisning til og med 7. klassetrin, og undervisningen skal leve op til lov om friskoler og private grundskoler m.v. (friskoleloven). Krea dækker fagene billedkunst og håndværk og design og undervises på 2.–6. klassetrin. Tabellen viser, hvordan planen dækker kravene.

Krav	Hvordan planen opfylder kravet
§ 1, stk. 2 – stå mål med folkeskolen	I folkeskolen har billedkunst bindende kompetencemål efter 3. og 6. klassetrin, og håndværk og design har bindende kompetencemål efter det klassetrin, hvor faget afsluttes (3.–6. klassetrin). Skolens slutmål efter 6. klassetrin står mål med kompetencemålene inden for Billedfremstilling, Billedanalyse og Billedkommunikation samt Håndværk – forarbejdning, Håndværk – materialer og Design (afsnit 2).
§ 1, stk. 2 – frihed og folkestyre, demokratisk dannelse, ligestilling	Afsnit 5 beskriver, hvordan faget bidrager, og hvor det sker i forløbene.
§ 1 a, stk. 1 – slutmål	Planen indeholder skolens slutmål for krea efter 6. klassetrin, som er det sidste klassetrin med faget. 7. klasse har ikke krea (afsnit 2).
§ 1 a, stk. 2 – undervisningsplan og alsidig personlig udvikling	Planen angiver udviklingen hen mod slutmålene, beskriver, hvad 2.–3., 4.–5. og 6. klasse arbejder med i hvert forløb (afsnit 2, 4, 7 og 8), og hvordan faget bidrager til elevernes alsidige personlige udvikling (afsnit 5).
§ 1 a, stk. 3 – delmål	Kravet om delmål gælder dansk, matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi – ikke billedkunst og håndværk og design. Skolen har derfor ikke fastsat delmål. Progressionen beskrives i stedet gennem processen (afsnit 2 og 4).
§ 1 b – løbende evaluering og information	Hvert forløb har en evalueringsform, og der er faste statuspunkter, som bruges til at tilpasse undervisningen og til skole-hjem-samtaler. Planen evalueres ved skoleårets afslutning (afsnit 6 og bilag A).
§ 1 c – offentliggørelse	Slutmål og undervisningsplan offentliggøres på skolens hjemmeside, og beskrivelsen dér skal svare til planen.

Skolens valg: egne mål, der står mål med Fælles Mål

Vejrumbro Fri fastsætter egne mål. For krea er der fastsat fire slutmål efter 6. klassetrin (afsnit 2). Målene bygger på de to fags seks kompetenceområder og står mål med det, der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Fælles Måls kompetencemål er bindende for folkeskolen, mens færdigheds- og vidensmålene har været vejledende siden 1. januar 2025. Fra 1. august 2025 begynder billedkunst i folkeskolen først i 2. klasse, og kompetencemålene ligger efter 3. og 6. klassetrin. Nye fagplaner afløser Fælles Mål fra skoleåret 2027/28, og planen revideres, når de foreligger.

Færre mål – mere fokus på processen

Fagets årsplan indeholder mål for hvert forløb og hvert klassetrin. I undervisningsplanen er de samlet i fire slutmål efter 6. klassetrin. Der er ingen mål for de enkelte forløb og ingen delmål. Årsplanens mange korte aktiviteter er samlet i otte forløb med hvert sit tema. Hvert forløb har ét fokus, og det er værkstedets fem trin (afsnit 3) og forventningerne i processen på tre niveauer (afsnit 4), der fører eleverne frem mod målene.

I krea er processen lige så vigtig som produktet. Det er elevens undersøgelser, valg, indsats og udvikling, der tæller – ikke om produktet ligner lærerens eksempel.

2. Skolens mål for krea

Fagets formål

Eleverne skal i krea opleve glæden ved at skabe med hænder, materialer og billeder. Gennem praktisk og eksperimenterende arbejde skal de lære at fremstille, se på og tale om billeder og at designe, fremstille og vurdere produkter. Eleverne skal lære at bruge værktøj og materialer sikkert og med omtanke, få mod på at prøve noget nyt og opleve, at en kreativ proces ikke har ét rigtigt resultat. Faget skal give eleverne indsigt i kunst, design og håndværk og lyst til at bruge deres kreativitet – også uden for skolen.

Slutmål efter 6. klassetrin

Slutmålene efter 6. klassetrin er skolens mål for faget. I folkeskolen har billedkunst kompetencemål efter netop 6. klassetrin, og håndværk og design afsluttes senest efter 6. klassetrin, så slutmålene kan sammenlignes direkte. Billedkunst og håndværk og design er ikke blandt de fag, hvor friskoleloven kræver delmål, og skolen har derfor ingen delmål. Her er det processen, der er i fokus.

Kompetenceområde	Folkeskolen (bindende)	Slutmål efter 6. klassetrin
Billedfremstilling	*Billedkunst efter 6. klassetrin:* Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering.	Eleven kan eksperimentere med farve, form og materialer og udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder ud fra et tema.
Billedanalyse og billedkommunikation	*Billedanalyse:* Eleven kan analysere og vurdere billeders anvendelse inden for forskellige kultur- og fagområder. *Billedkommunikation:* Eleven kan kommunikere idéer og betydninger visuelt.	Eleven kan samtale om, analysere og vurdere egne og andres billeder – også kunstværker og plakater – og bruge billeder bevidst til at kommunikere en idé.
Håndværk – forarbejdning og materialer	*Forarbejdning:* Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer. *Materialer:* Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk.	Eleven kan vælge materialer og bruge værktøj og teknikker sikkert og med omtanke, så produktet får den ønskede form, funktion og udtryk.
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.	Eleven kan gennemføre en enkel designproces fra designopgave over skitse og model til færdigt produkt og vurdere både proces og produkt.

Billedkunst og håndværk og design har i folkeskolen hver tre kompetenceområder. I planen er de samlet i fire slutmål, så målene passer til, at fagene undervises samlet som krea. Alle seks kompetenceområder er dækket.

Progression i processen

Progressionen på holdet beskrives gennem den måde, eleverne arbejder på i værkstedet – ikke gennem flere mål. Alle elever arbejder med den samme opgave hver gang (afsnit 3), men de tager mere ansvar for processen, jo ældre de bliver:

2.–3. klasse bygger det grundlæggende op: at undersøge materialer, bruge værktøj sikkert, følge en demonstration og fortælle om egne billeder og produkter. Arbejdet afspejler folkeskolens kompetencemål i billedkunst efter 3. klassetrin.

4.–5. klasse skitserer og afprøver flere idéer, vælger blandt dem og arbejder mere præcist. Eleverne begynder at bruge fagbegreber, når de taler om billeder og produkter.

6. klasse arbejder frem mod slutmålene: Eleverne planlægger selv processen, træffer bevidste valg af materialer, teknikker og virkemidler, begrunder valgene og vurderer både proces og produkt.

3. Sådan arbejder vi

Krea er procesorienteret: Eleverne lærer, hvordan man undersøger, skitserer, vælger og fremstiller – ikke kun hvad man laver. Alle forløb følger de samme fem trin, og alle lektioner har den samme rytme. Det giver genkendelighed, gør det muligt for én lærer at undervise fem klassetrin på én gang, og eleverne bliver mere selvstændige i løbet af året.

Værkstedets fem trin

Trin	Hvad gør vi?
1. Undersøg	Vi ser på billeder, kunstværker, produkter og materialer og taler om, hvad vi lægger mærke til.
2. Prøv	Vi eksperimenterer med materialer og teknikker og skitserer idéer i procesbogen.
3. Vælg og planlæg	Vi vælger en idé og planlægger, hvordan den skal laves, og hvilke materialer vi skal bruge.
4. Fremstil	Vi laver billedet eller produktet og retter undervejs.
5. Vis og vurdér	Vi viser arbejdet, fortæller om processen og vurderer, hvad der lykkedes, og hvad vi ville gøre anderledes.

Trinnene hænger på væggen i værkstedet (bilag B). I korte forløb kan trin 1 og 2 eller trin 3 og 4 slås sammen, men alle fem trin er med i hvert forløb.

En typisk lektion

Andel	Fase	Hvad sker der?
ca. 10 %	Fælles opstart	Dagens trin i processen og forløbets indgangsspørgsmål. Læreren demonstrerer dagens teknik for hele holdet.
ca. 60 %	Værkstedstid	Alle arbejder med samme opgave – forskellige krav. Læreren vejleder og observerer en eller to elever målrettet.
ca. 10 %	Procesbog	Eleverne skriver, tegner eller fotograferer, hvad de har gjort, og hvad deres næste skridt er.
ca. 10 %	Vis og vurdér	Et par elever viser deres arbejde. Holdet giver respons ud fra forløbets fokus.
ca. 10 %	Oprydning	Materialer og værktøj sættes på plads efter fast system.

Fordelingen er vejledende og tilpasses lektionens længde. Ved dobbeltlektioner bliver værkstedstiden længere.

Procesbogen

Hver elev har en procesbog, som følger eleven hele året. Her samles undersøgelser, prøver, skitser, fotos af arbejdet og korte noter om valg og næste skridt. De yngste tegner og fotograferer mest, mens de ældste også skriver og begrunder. Procesbogen er elevens vigtigste redskab til at se sin egen udvikling og lærerens vigtigste grundlag for evaluering og skole-hjem-samtaler.

Roller i værkstedet

Eleverne sidder i blandede bordgrupper på tværs af klassetrin. Grupperne skifter fra forløb til forløb, og rollerne roterer, så alle prøver alle roller i løbet af året. De ældste elever skal ikke være hjælpelærere, men må gerne vise en teknik, de selv mestrer.

Rolle	Ansvar
Materialeansvarlig	Henter og fordeler materialer til bordet og holder styr på dem.

Sikkerhed, værktøj og materialer

Ved skoleårets start tager eleverne et værktøjskørekort, og sikkerhed gennemgås, hver gang et nyt værktøj tages i brug. Værktøj med særlig risiko – fx filtenål, limpistol, hobbykniv, hammer og fliseknibtang – bruges ved en fast station, hvor læreren er. Der bruges beskyttelsesbriller ved mosaik, og forklæder ved maling og tryk. Ved skoleårets start registreres elevernes hensyn, fx allergier. Hele holdet arbejder med ét materiale ad gangen, så forberedelse og oprydning bliver overskuelig.

4. Differentiering

Holdet arbejder altid med den samme opgave. Differentieringen ligger i rammerne og forventningerne i processen – ikke i, at eleverne laver noget forskelligt. Det fastholder fællesskabet, gør undervisningen overskuelig for én lærer, og de yngre elever lærer af at se og høre de ældre. Differentieringen sker på to måder, der virker sammen: efter klassetrin og efter niveau inden for klassetrinnet.

Samme opgave – tre niveauer

Tabellen beskriver, hvad læreren kan forvente af eleverne i processen. Niveauerne er ikke mål, men en hjælp til at give hver elev en passende udfordring. I forløbene (afsnit 8) står der én linje pr. niveau.

	2.–3. klasse	4.–5. klasse	6. klasse
Undersøg og prøv	Prøver materialer og teknikker efter demonstration.	Prøver flere muligheder og noterer, hvad de opdager.	Undersøger selvstændigt og sammenligner muligheder.
Idé og skitse	Vælger mellem få idéer.	Skitserer flere idéer og vælger én.	Udvikler egne idéer og planlægger processen.
Materialer og teknik	Bruger få teknikker med støtte.	Kombinerer teknikker og arbejder mere præcist.	Vælger materialer og teknikker bevidst.
Selvstændighed	Følger tydelige trin og trinkort.	Arbejder efter egen plan med vejledning.	Styrer egen proces og løser problemer undervejs.
Vis og vurdér	Fortæller, hvad de har lavet, og hvad de kan lide.	Begrunder med fagbegreber.	Vurderer proces og produkt og foreslår forbedringer.

Støtte og udfordring inden for klassetrinnet

Elever, der har brug for støtte, får færre valg, et trinkort med billeder, en skabelon eller en ekstra demonstration ved bordet. Elever, der har brug for udfordring, får et ekstra krav, fx en sværere teknik, en begrænsning i materialer eller ansvar for at afprøve og forbedre en model. Niveauerne er ikke faste: Læreren tilpasser ud fra seneste observation og procesbogen.

Én lærer på holdet

Holdet har én lærer til 19 elever. Derfor er undervisningen bygget sådan, at læreren kun skal forberede én opgave og ét sæt materialer pr. forløb. Læreren demonstrerer i fælles opstart, og trinkort og eksempler på bordene gør det muligt for eleverne at arbejde videre selv. Når en teknik kræver tæt støtte, arbejder én bordgruppe ad gangen ved lærerens station, mens de andre arbejder med skitser eller procesbog.

5. Frihed og folkestyre, demokratisk dannelse og ligestilling

Krea bidrager til at forberede eleverne til et liv i et samfund med frihed og folkestyre. I værkstedet deler eleverne materialer og plads, laver fælles regler og tager ansvar for fællesskabets ting. Når eleverne viser og vurderer hinandens arbejde, øver de sig i at give og modtage respons med respekt og at acceptere, at der findes mange gode løsninger. Med plakater og emballage undersøger eleverne, hvordan billeder bruges til at påvirke os, og i portræt- og kunstnerforløbene møder de kunst fra forskellige tider og kulturer. Årets udstilling er et fælles projekt, hvor holdet sammen beslutter, hvordan arbejderne skal vises.

Ligestilling indgår i den daglige undervisning: Alle elever prøver alle materialer og teknikker – tekstil, papir, træ og værktøj – og bordgrupper og roller går på tværs af køn og klassetrin.

Alsidig personlig udvikling

Krea styrker elevernes skaberglæde, selvtillid, tålmodighed og evne til at samarbejde. Eleverne lærer at holde fast i en proces, også når noget mislykkes, og at bruge fejl som en del af arbejdet. Ved at følge deres egen udvikling i procesbogen oplever de, at øvelse og eksperimenter gør en forskel.

6. Evaluering og information til elever og forældre

Løbende evaluering

Evalueringen er en fast del af hver lektion og bruges til at planlægge næste faglige skridt for den enkelte elev. Læreren følger elevernes udvikling gennem procesbogen, observation i værkstedstiden og samtalen ved »vis og vurdér«. Det er elevens udvikling i forhold til sig selv og processen, der vurderes – ikke produktet sammenlignet med andres.

Faste statuspunkter

Hvornår	Status
Skoleårets start	Brug af værktøj, regler og første prøver i procesbogen observeres hos alle elever i forløbet Værkstedet og procesbogen.
Midt i skoleåret	Status efter juleferien i forløbet Materialer i hænderne. Hver elev sætter ét mål for foråret sammen med læreren.
I løbet af foråret	Opfølgning på elevens forårsmål i forløbet Design – påske, slik og emballage.
Skoleårets slutning	Afsluttende status ud fra procesbogen og elevens udstillingsværk.

Resultaterne noteres i observationsskemaet (bilag A).

Information til forældre

Forældrene informeres om elevens udbytte ved skole-hjem-samtaler og løbende ved behov. Procesbogen og observationsskemaet giver et fælles grundlag for samtalen. Forældrene inviteres til årets udstilling.

Evaluering af undervisningen

Efter hvert forløb noterer læreren kort, hvad der virkede, og hvad der skal justeres. Ved skoleårets afslutning evaluerer læreren undervisningsplanen sammen med eleverne. Erfaringerne indgår i skolens samlede evaluering af undervisningen og i planen for næste skoleår.

7. Årsoversigt

Oversigten viser årets forløb, de fag og kompetenceområder, de især arbejder med, og forløbets fokus. Alle slutmål er dækket i løbet af året, og billedkunst og håndværk og design veksler, så holdet arbejder med ét tema og ét hovedmateriale ad gangen. Rækkefølgen kan ændres på grund af ferier, emneuger og elevernes proces. Den konkrete placering i uger står i undervisningskalenderen.

Periode	Forløb	Slutmål	Fokus
Skoleårets start	Værkstedet og procesbogen	Billedfremstilling · Håndværk	Eleverne lærer værkstedet, materialerne og værkstedets fem trin at kende og laver deres egen procesbog, som de bruger resten af året.
Efterår	Farve og plakat	Billedfremstilling · Billedanalyse og -kommunikation	Eleverne undersøger farvernes virkning og bruger farve, form og tekst bevidst, så en plakat fanger blikket og fortæller noget.
Efterår	Portræt	Billedfremstilling · Billedanalyse og -kommunikation	Eleverne undersøger, hvordan et ansigt kan vises på mange måder – fra omhyggelig iagttagelse til kubisme og forvrængning – og hvad valget gør ved udtrykket.
Op til jul	Jul – fra idé til produkt	Design · Håndværk	Eleverne gennemfører en enkel designproces: De får en designopgave, skitserer idéer, afprøver dem i modeller og laver et færdigt juleprodukt.
Vinter	Materialer i hænderne	Håndværk	Eleverne undersøger tre materialer – uld, papir og stof – og lærer, hvordan materialets egenskaber bestemmer teknik, værktøj og udtryk.
Forår	Design – påske, slik og emballage	Design · Billedanalyse og -kommunikation	Eleverne gennemfører designprocessen igen – nu mere selvstændigt – og designer produkter til en bestemt målgruppe, fra påskepynt til slik og emballage.
Forår	Mønster og mosaik	Håndværk · Billedfremstilling	Eleverne arbejder med mønster, gentagelse og flader og bruger værktøj sikkert, når de skaber string art og flisemosaik.
Skoleårets afslutning	Kunstnerens værksted	Billedfremstilling · Billedanalyse og -kommunikation	Eleverne lader sig inspirere af kunstnere, arbejder med kroppen i bevægelse som motiv og viser et udvalg af årets arbejder på en fælles udstilling.

8. Forløbsbeskrivelser

Hvert forløb beskrives med et fokus, et indgangsspørgsmål og fagbegreber, og med en beskrivelse af, hvordan forløbet skrider frem, hvad 2.–3., 4.–5. og 6. klasse arbejder med, og hvordan der evalueres. Forløbene bygger på fagets årsplan, hvor flere korte aktiviteter er samlet under ét tema. Aktiviteterne er forslag og kan udskiftes, så længe forløbets fokus og værkstedets fem trin fastholdes.

Skoleårets start · Værkstedet og procesbogen – vi bliver et værksted

Billedkunst · Håndværk og design · Aktiviteter: værkstedsrundtur, værktøjskørekort, procesbog, streg- og farveprøver

Fokus: Eleverne lærer værkstedet, materialerne og værkstedets fem trin at kende og laver deres egen procesbog, som de bruger resten af året.

Indgangsspørgsmål: »Hvad skal der til, for at vi kan arbejde sammen i værkstedet – og hver for sig?«

Fagbegreber: værksted, værktøj, redskab, materiale, procesbog, skitse, idé, proces, produkt

Sådan forløber det

Holdet går på opdagelse i værkstedet og finder ud af, hvor materialer og værktøj står. Holdet aftaler værkstedets fælles regler, og eleverne tager et enkelt værktøjskørekort i saks, limpistol og hobbykniv.

Derefter laver hver elev sin procesbog med forside og navn. De første sider fyldes med streg- og farveprøver: blyant, tusch, farveblyant og vandfarve. Forløbet slutter med, at eleverne gennemgår værkstedets fem trin med deres prøver som eksempel.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Lærer værkstedets regler og bruger saks og lim sikkert. Laver prøver efter læreren.
- **4.–5. klasse:** Prøver flere materialer og skriver eller tegner, hvad de opdagede.
- **6. klasse:** Sammenligner materialerne og forklarer, hvilket de ville vælge til hvad, og hvorfor.

Evaluering

Status ved skoleårets start: Læreren ser på procesbøgerne og observerer, hvordan eleverne bruger værktøj og følger regler (bilag A). Fælles samtale: Hvilke af værkstedets regler virker – og hvilke skal ændres?

Materialer: Procesbøger (A4-hæfter eller -mapper), blyanter, tusser, farveblyanter, vandfarve, sakse, lim og karton.

Lærerens noter efter forløbet: _____

Efterår · Farve og plakat – fra farvelære til cirkusplakat

Billedkunst · Aktiviteter: farveblanding, kolde og varme himle, »nullermænd«, cirkusplakater, emneuge om cirkus

Fokus: Eleverne undersøger farvernes virkning og bruger farve, form og tekst bevidst, så en plakat fanger blikket og fortæller noget.

Indgangsspørgsmål: »Hvordan kan farver få os til at føle noget – og få nogen til at komme i cirkus?«

Fagbegreber: primærfarver, sekundærfarver, kolde og varme farver, kontrast, komposition, blikfang, budskab, plakat, skrift

Sådan forløber det

Forløbet begynder med farveblanding og kolde og varme farver. Eleverne maler kolde og varme himle og laver »nullermænd« – små figurer, der står i kontrast til baggrunden.

Derefter ser holdet på rigtige cirkusplakater og taler om, hvad der fanger blikket. Eleverne skitserer i procesbogen, vælger én idé og laver en A3-plakat. Plakaterne bruges i emneugen om cirkus.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Blander farver og vælger kolde eller varme farver til et billede. Laver plakaten ud fra en skabelon med fast tekst.
- **4.–5. klasse:** Bruger kontrast og komposition bevidst. Skitserer to forslag og vælger det bedste.
- **6. klasse:** Bestemmer plakatens budskab og målgruppe, afprøver skrift og opstilling og begrunder sine valg.

Evaluering

Plakatgalleri: »Hvilken plakat fanger blikket først – og hvorfor?« Eleverne fortæller om deres valg af farver ud fra procesbogen.

Materialer: Tegnepapir, A3-papir og karton, maling, pensler, vandbægre, paletter, tusser, farvet papir, saks og lim. **Inspiration:** kreatip.dk – Kolde og varme himle (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Efterår · Portræt – mennesket i billedet

Billedkunst · Aktiviteter: kubistiske portrætter i papirklip (Picasso, med halloween-tvist), selvportræt efter iagttagelse, skørt selvportræt med foto

Fokus: Eleverne undersøger, hvordan et ansigt kan vises på mange måder – fra omhyggelig iagttagelse til kubisme og forvrængning – og hvad valget gør ved udtrykket.

Indgangsspørgsmål: »Skal et portræt ligne, for at man kan se, hvem det er?«

Fagbegreber: portræt, selvportræt, proportioner, iagttagelse, kubisme, forvrængning, collage, papirklip, udtryk, stemning

Sådan forløber det

Holdet ser på Picassos kubistiske portrætter og laver portrætter i papirklip, hvor ansigtet ses fra flere sider på én gang. Op til halloween må portrætterne gerne blive uhyggelige.

Derefter tegner eleverne et selvportræt med spejl eller foto og arbejder med proportioner. Til sidst bliver selvportrættet »skørt«: Eleverne fotograferer det, forvrænger og bearbejder det – også digitalt, fx med beskæring og filtre på skolens tablets – og vælger, hvilken version der er bedst.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Klipper enkle former og placerer øjne, næse og mund. Tegner sit ansigt ud fra spejlet med hjælp fra en skabelon.
- **4.–5. klasse:** Bruger kubismens flere synsvinkler bevidst og arbejder med proportioner.
- **6. klasse:** Vælger selv, hvordan portrættet forvrænges, sammenligner versionerne og forklarer, hvordan udtrykket ændrer sig.

Evaluering

Eleverne lægger det første og det sidste portræt ved siden af hinanden. Fagsamtale: »Hvad har du ændret – og hvad betyder det for, hvordan portrættet virker?«

Materialer: Farvet papir og karton, sakse, lim, tegnepapir, blyanter, viskelæder, farveblyanter, maling, spejle og tablets. **Inspiration:** Alinea – Halloween-papirklip og Skørt selvportræt (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Op til jul · Jul – fra idé til produkt

Håndværk og design · Aktiviteter: designopgave: julepynt eller julegave, idéskitser, modeller og fremstilling

Fokus: Eleverne gennemfører en enkel designproces: De får en designopgave, skitserer idéer, afprøver dem i modeller og laver et færdigt juleprodukt.

Indgangsspørgsmål: »Hvordan bliver en idé til en ting, der virker?«

Fagbegreber: designopgave, idé, skitse, model, afprøvning, form, funktion, udtryk, færdigt produkt

Sådan forløber det

Holdet får én fælles designopgave, fx »Design en julepynt, der kan hænge på et træ og tåle at blive pakket ned igen«. Eleverne skitserer flere idéer i procesbogen og afprøver de bedste i en hurtig model af papir.

Derefter vælger hver elev én idé og fremstiller produktet i karton, garn, maling og pynt. Til sidst afprøver eleverne, om produktet lever op til designopgaven.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Vælger mellem få idéer og laver produktet med tydelig vejledning.
- **4.–5. klasse:** Skitserer og afprøver flere idéer og laver produktet efter en plan.
- **6. klasse:** Formulerer egne krav til form og funktion, forbedrer modellen og vurderer, om produktet løser opgaven.

Evaluering

Afprøvning: Lever produktet op til designopgaven? Eleverne skriver eller tegner én ting, de ville gøre anderledes næste gang.

Materialer: Karton og papir, saks, lim, maling, farver, garn og snøre samt pyntematerialer.

Lærerens noter efter forløbet: _____

Vinter · Materialer i hænderne – filt, maske og tryk

Håndværk og design · Aktiviteter: filt et billede, papmachémasker til fastelavn, stoftryk med stempler og skabeloner

Fokus: Eleverne undersøger tre materialer – uld, papir og stof – og lærer, hvordan materialets egenskaber bestemmer teknik, værktøj og udtryk.

Indgangsspørgsmål: »Hvad kan materialet – og hvad kan det ikke?«

Fagbegreber: uld, vådfiltning, nålefiltning, papmaché, lag, form, tørretid, stoftryk, stempel, skabelon, mønster, materialeegenskaber

Sådan forløber det

Forløbet har ét materiale ad gangen. Først filter eleverne et billede i uld. Så bygger de masker i papmaché til fastelavn, og efter vinterferien trykker de på stof med stempler og skabeloner.

Arbejdsgangen er den samme hver gang: Eleverne undersøger materialet, laver en prøve i procesbogen, planlægger produktet og fremstiller det. Læreren demonstrerer hver teknik for hele holdet, og filtenåle bruges ved én station, hvor læreren er.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Bruger få teknikker med tydelig demonstration og tæt støtte ved filtenål og værktøj.
- **4.–5. klasse:** Træffer flere selvstændige valg og arbejder mere præcist.
- **6. klasse:** Planlægger selv, kombinerer teknikker og vurderer kvaliteten og hvad der kan forbedres.

Evaluering

Status midt i skoleåret (bilag A). Eleverne sammenligner de tre materialer i procesbogen. Hver elev sætter ét mål for foråret sammen med læreren.

Materialer: Uld i forskellige farver, filtenåle, underlag, stof som bund, avispapir, papmachéklister, forme, malertape, maling, pensler, stof, tekstilmaling, stempler, svampe, skabelonpapir og forklæder. **Inspiration:** kreatip.dk – Filt et billede, Papmachémasker og Stoftryk og udskæringer (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Forår · Design – påske, slik og emballage

Håndværk og design · Billedkunst · Aktiviteter: påskeprodukt, slik: smag og design, model og emballage

Fokus: Eleverne gennemfører designprocessen igen – nu mere selvstændigt – og designer produkter til en bestemt målgruppe, fra påskepynt til slik og emballage.

Indgangsspørgsmål: »Hvem designer vi til – og hvad betyder det for vores valg?«

Fagbegreber: målgruppe, designkrav, idéudvikling, skitse, model, emballage, form, funktion, udtryk, vurdering

Sådan forløber det

Forløbet bruger den samme designproces som juleforløbet, så eleverne kender trinnene. Før påske laver holdet et påskeprodukt med natur- eller genbrugsmaterialer.

Efter påske designer eleverne slik: De undersøger, hvordan farve, form og navn påvirker vores forventninger til smagen, og laver en model af slikket og emballagen til en bestemt målgruppe. Forløbet slutter med en lille messe, hvor produkterne præsenteres.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Laver produkt og emballage ud fra en fast ramme og fortæller, hvem det er til.
- **4.–5. klasse:** Skitserer flere løsninger og vælger dem, der passer til målgruppen.
- **6. klasse:** Opstiller egne designkrav, laver model og emballage og vurderer, om produktet rammer målgruppen.

Evaluering

Messe: Eleverne præsenterer produkt og emballage og forklarer, hvem det er til. Opfølgning på forårsmålet (bilag A).

Materialer: Skitsepapir, blyanter, farver, karton, saks, lim, natur- og genbrugsmaterialer samt materialer til model og emballage. **Inspiration:** kreatip.dk – Slik: smag og design (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Forår · Mønster og mosaik

Håndværk og design · Billedkunst · Aktiviteter: mosaikfugle som skitse, string art, flisemosaik

Fokus: Eleverne arbejder med mønster, gentagelse og flader og bruger værktøj sikkert, når de skaber string art og flisemosaik.

Indgangsspørgsmål: »Hvordan bliver mange små dele til ét samlet billede?«

Fagbegreber: mønster, gentagelse, symmetri, linje, flade, mosaik, fuge, knibtang, søm, skabelon

Sådan forløber det

Forløbet begynder med en mosaikfugl i papir, som fungerer som skitse. Derefter laver eleverne string art: De tegner en skabelon, slår søm i et træunderlag og spænder garn, så linjerne bliver til flader.

Til sidst laver holdet flisemosaik: Eleverne planlægger mønsteret, knækker og placerer flisestykker og fuger. Hammer og fliseknibtang bruges med beskyttelsesbriller og ved et fast bord.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Følger en enkel skabelon med få farver og får tæt støtte ved hammer og tang.
- **4.–5. klasse:** Planlægger eget mønster og arbejder præcist med afstand og placering.
- **6. klasse:** Designer et mere komplekst mønster, kombinerer teknikker og vurderer det håndværksmæssige resultat.

Evaluering

Observation af værktøjsbrug og præcision. Fagsamtale: »Hvad var sværest at få præcist – og hvordan løste du det?«

Materialer: Træunderlag, søm, hammer, garn og snøre, skabelonpapir, flisestykker, mosaikunderlag, fliseklæb, fugemasse, svampe, fliseknibtang og beskyttelsesbriller. **Inspiration:** kreatip.dk – String art og Flisemosaik (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Skoleårets afslutning · Kunstnerens værksted – Matisse, kroppen og årets udstilling

Billedkunst · Aktiviteter: Matisse-papirklip, kroppen i kunsten, udstilling af årets arbejder

Fokus: Eleverne lader sig inspirere af kunstnere, arbejder med kroppen i bevægelse som motiv og viser et udvalg af årets arbejder på en fælles udstilling.

Indgangsspørgsmål: »Hvad kan vi lære af den måde, kunstnere arbejder på?«

Fagbegreber: papirklip, collage, silhuet, kontur, bevægelse, proportioner, motiv, udstilling, titel

Sådan forløber det

Holdet ser på Matisses sene papirklip og laver store, fælles kompositioner i klippet farvet papir. Derefter arbejder eleverne med kroppen i bevægelse: De tegner hinanden i stillinger, laver silhuetter og bruger dem i et billede.

Forløbet slutter med årets udstilling. Hver elev vælger et arbejde fra året, giver det en titel og skriver en kort tekst om processen. Holdet hænger udstillingen op sammen og viser den for forældre eller andre klasser.

Samme opgave – tre niveauer

- **2.–3. klasse:** Klipper store, enkle former og tegner en kammerat i én stilling. Vælger et arbejde og fortæller om det.
- **4.–5. klasse:** Arbejder med bevægelse og proportioner og skriver en kort tekst til sit arbejde.
- **6. klasse:** Bruger kunstnernes greb i eget udtryk og forklarer i teksten, hvordan arbejdet blev til, og hvad det skal vise.

Evaluering

Status ved skoleårets slutning (bilag A). Eleverne præsenterer deres udstillingsværk ud fra kriterierne i bilag B. Holdet evaluerer året.

Materialer: Farvet papir og karton, saks, lim, skitsepapir, blyanter, kul og tusser, maling, pensler og collagepapir. **Inspiration:** kreatip.dk – Læs og lær om Matisse · Alinea – Kroppen i kunsten (se årsplanen).

Lærerens noter efter forløbet: _____

Bilag A. Observationsskema

Udfyldes ved statuspunkterne: ved skoleårets start, midt i skoleåret, i løbet af foråret og ved skoleårets slutning. Brug fx S = støtte, K = kerne, U = udfordring, og skriv næste faglige skridt.

Elev	Kl.	Billed-fremstilling	Billedanalyse og -kommunikation	Håndværk	Design	Næste skridt

Elevens mål for foråret (midt i skoleåret) og opfølgning (i løbet af foråret):

Elev	Mål for foråret	Opfølgning i foråret

Bilag B. Processkort – værkstedets fem trin

Kortet hænges op i værkstedet og bruges i alle forløb. Det bruges også som kriterier, når eleverne viser og vurderer deres arbejde, og når de præsenterer deres udstillingsværk ved skoleårets afslutning.

Trin	Spørg dig selv	Det viser du i procesbogen
1. Undersøg	Hvad lægger jeg mærke til? Hvad kan materialet?	Billeder, du har set på, og noter eller tegninger om, hvad du opdagede.
2. Prøv	Hvad sker der, hvis jeg prøver noget andet?	Prøver og skitser – også dem, der ikke lykkedes.
3. Vælg og planlæg	Hvilken idé vælger jeg – og hvorfor? Hvad skal jeg bruge?	Den valgte skitse og en kort plan eller materialeliste.
4. Fremstil	Hvad virker? Hvad skal jeg rette?	Fotos af arbejdet undervejs.
5. Vis og vurdér	Hvad lykkedes? Hvad ville jeg gøre anderledes næste gang?	Foto af det færdige arbejde og din vurdering.

Niveau	Når du viser dit arbejde, kan du …
2.–3. klasse	fortælle, hvad du har lavet, hvordan du gjorde, og hvad du bedst kan lide.
4.–5. klasse	forklare dine valg med fagbegreber og fortælle, hvad du ændrede undervejs.
6. klasse	begrunde dine valg af materialer, teknikker og virkemidler og vurdere både proces og produkt.